

„MAKDONALDINIS“ IŠSILAVINIMAS: GREITAI, PIGIAI IR LENGVAI, BET NEEFEKTYVIAI

Vincentas Lamanuskas
Šiaulių universitetas

Gyvename tokiu laiku, kai viską norisi gauti greitai ir dar pageidautina nemokamai. Ir kuo greičiau, tuo geriau. Nesvarbu, kad nuo *makdonaldinio* greitmaiščio žmogaus organizmas nykte nyksta. Svarbu, kad greitai ir pigiau. Net TV reklamose pasamdytos namų šeimininkės garsiausiai šaukia „kaip pigu!“, nors tokio maisto net šunys neestų. Bet čia neketinu plėtoti greitmaiščio temos. Perkelkime šį terminą į švietimo sferą ir pakalbėkime apie „apetitą“ mokymuisi, o ne greitmaiščiui. Taigi ką mes čia galėtume pamatyti? Iškart galima pasakyti, kad tą patį reiškini – „greitą“ išsilavinimą; švietimas dėl to netenka savo prasmės, ir visa tiek bendrojo, tiek aukštojo ar kito lygmens švietimo sistema savotiškai nyksta.

Pradėsiu nuo to, kad išsilavinimas šiandien nuvertinamas. Galima manyti, kad tiesiog toks laikas ir išsilavinimo samprata natūraliai keičiasi. Tiesa, kad išsilavinimo samprata visais laikais kito, ši samprata kinta priklausomai nuo visuomenės kultūros, tradicijų ir t. t. Tačiau esminiai išsilavinimo komponentai lieka du – intelektas ir moralė. Taigi išsilavinimas šiandien nuvertinamas kartais net sunkiai protu suvokiamais būdais. Dar daugiau – kai tai daro aukštus postus užimantys ar netgi švietimo politiką formuojantys asmenys, darosi visai „neskanu“. Neseniai švietimo ir mokslo ministras G. Steponavičius pareiškė, kad tie mokytojai, kurie neturi darbo, puikiausiai gali eiti dirbti ikimokyklinukų auklėtojais ar auklėtojomis. Ikimokyklinis ugdymas buvo nurašytas akimirksniu. Neteko prasmės jokie ikimokyklinio ugdymo reglamentai ar kvalifikacijų aprašai, kuriuos pats ministras ir pasirašė. O juk giliau slypi ta pati senoji idėja – mokyklose ar ikimokyklinėse įstaigose gali dirbti bet kas ir bet kaip. Markas Fabijus Kvintilianas jau prieš du tūkstančius metų išsakė savo norą, kad „auklėtojai būtų pakankamai išsilavinę, arba bent žinotų, kad jie nėra išsilavinę“ („Oratoriaus ugdymas“). Bent kiek išmanančiam istoriją žmogui akivaizdu, kad jau nuo antikos laikų buvo nuolat akcentuojama visuomenės, tėvų atsakomybė už vaikų ugdymą ir jų išsilavinimą. Pagaliau tai ir yra pačios pedagogikos esmė. Į šį graikų kalbos žodį sudėta labai daug – ir išmintis, ir žinios, intelektas ir dorovė.

Neretai pasakoma, kad išsilavinimas proto neprideda. Dalis tiesos tokiame teiginyje yra. Jei kalbame apie bet kaip ir bet kur įgyjamą pseudoišsilavinimą, tuomet taip. Tačiau geras, tinkamas išsilavinimas yra proto išdava. Tai susiję dalykai, vienas kitą sąlygojantys. Niekada nesutiksiu su tokiu paviršutinišku išsilavinimo traktavimu. Dažnokai samprotaujama, kad šiandien viskas greitai keičiasi, neįmanoma, o ir nereikia fundamentalaus išsilavinimo „visam gyvenimui“. Tai yra iliuzija, kuri neleidžia matyti esmės. O jos matyti daug kas ir nesugeba, ir nenori. Kaip namas negali stovėti be gerų pamatų, taip geras žmogaus gyvenimas negalimas be gero išsilavinimo. Tas pats pasakytina ir apie visuomenę kaip visumą. Išsilavinusi visuomenė – valstybės klestėjimo garantas. Žinios, gebėjimai, vertybės ir yra tas tikrasis gero išsilavinimo fundamentas.

Keletas štrichų apie universitetinį išsilavinimą

Nors Lietuvoje kasmet išduodama gana daug diplomų tiek kolegijose, tiek universitetuose, deja, proto lygis diplomais nematuojamas. Tam tikra sąsaja, be abejo, yra, tačiau ji iš esmės silpna. Įvedus naująją aukštojo mokslo finansavimo sistemą, universitetai ir kolegijos „kariauja ir lenktyniauja“ ne dėl protų, o dėl pinigų. Turi pinigų – ir studijuoji, ir diplomą gauni. Gana lengvai. Visai nejuokinga, kai studentas atvyksta rugsėjo pradžioje tik užsiregistruoti, o po to – vadinamosios savarankiškos studijos. Akademinėje bendruomenėje jau senokai galioja nerašyta taisyklė, kad nevalia prastai vertinti studento, nes taip kertama šaka, ant kurios patys sėdime. Nebus studentų – nebus duonos (<http://www.delfi.lt/news/ringas/lit/vlamanuskas-studentu-yra-duonos-bus.d?id=23825248>). Suprantu, kad savarankiškumas svarbus. Tačiau esmė ne čia. Jei jau studijos universitete tik savarankiškos, tai kokia prasmė išvis eiti į universitetą?! Oponentai būtų patenkinti, nes pateiktų daug pavyzdžių, kai universitetinis išsilavinimas nelemia materialinės asmens gerovės. Pagaliau kiekvienas mes savaip ir savitu lygiu užsiimame savi-moka ir savišvieta. Savarankiškai studijuoti galima ir be jokio universiteto, ir gana daug žmonių tai praktikoja.

Mokslas jau gerokai „nurašytas“, o kai kuriuose Lietuvos universitetuose jis tik imituojamas. Apie tai nemažai rašyta (Lašas, 2011). Todėl nesigilinant į detales ar smulkmenas galima drąsiai sutikti su A. Lašo išsakytais dalykais. Viena esminių Lietuvos aukštojo mokslo problemų – akademinis personalas. Visiškai sutinku su tais, kurie teigia, kad Lietuvoje yra puikių mokslo korifėjų. Ir tai tiesa. Tokių dar yra. Vėlgi siekdamas būti objektyvus, nekalbėsiu apie gamtos ir technologijos mokslų sritį, nors pastaroji man artima. Kai kuriuos dalykus paanalizuosiu galvoje turėdamas socialinių mokslų kontekstą. Taigi kalbėdamas apie akademinį personalą pirmiausia turiu galvoje mokslininkus „netyčiukus“. Tokių, mano manymu, daugėja. Dar blogiau, kad tokie veikėjai dažniausiai yra itin lojalūs, lankstūs. Jie yra „mylimi“ aukštesnės valdžios, nes dažniausiai nekelia problemų ir yra klusnūs vykdytojai. Tolesnė seka aiški – aplink save buriami tokie patys. Neretai tokie veikėjai rimtu mokslu neužsiima, o tik imituoja. Tai galime lengvai pastebėti pažvelgę į publikacijas – tai prie magistrantų ar doktorantų prisirašo ar naudojasi sena gera sovietine praktika – vadovas automatiškai turi būti pavaldinių publikacijų bendraautoris. Todėl formalioji pusė išlaikoma. Publikacijų yra, atestacijos ir konkursai nesunkiai įveikiami. Profesorių gausėjimas tęsiasi sparčiausiais tempais (Lamanauskas, 2010). O kas toliau? O toliau aiški tąša. Neaukštos profesinės kvalifikacijos personos dirba su studentais, reikalavimai gana menki, išeina abipusis „status quo“. Gana didelę dalį studentų tenkina nereiklūs dėstytojai, nes jiems labiausiai rūpi diplomas, o ne išminties siekis. Savo ruožtu tokiems dėstytojams visai neblogai sekasi, nes studentų reikalavimai menki, jie džiaugiasi vadinamuoju savarankišku darbu. Jokios ekspertų vizitacijos, studijų programų akreditacijos ir kt. tokių dalykų negali užfiksuoti, nes visos reikiamos ataskaitos „padaromos“ taip, kaip reikia. Mokame prisitaikyti *čia ir dabar* ir visai nelinkę galvoti apie tai, kad tokia veikla programuojame visai nekokias perspektyvas. Galvojimas ir veikimas pagal principą *čia ir dabar*, o ne *ten ir tuomet* kaip tik ir sąlygoja „švietimo makdonalizaciją“. *Ten ir tuomet* daugumai nerūpi, nes *ten ir tuomet* suvokimui reikia proto ir išminties. Taigi ar tokiame kontekste galima kalbėti apie rimtą išsilavinimą? Ar gali suteikti tinkamą išsilavinimą dėstytojai, kurie ištisus dešimtmečius nėra išvykę nė į vieną tarptautinę mokslo konferenciją ar simpoziumą, nėra ten pristatę (arba bent paklausę kitų) savo atliktų tyrimų rezultatų, sužinoję tam tikros srities naujausių pasieki-

mų. Čia nediskutuosiu apie išvykimo sąlygas, kurios Lietuvoje palyginti vis dar yra menkos. Kalbu apie subjektyvius dalykus, sąlygojamus paties mokslininko asmenybės.

Norėčiau keletą žodžių pasakyti jaunosios mokslininkų kartos klausimais. Remtis logiškiausia socialinių mokslų srities patirtimi. Per pastarąjį pusmetį teko stebėti keleto disertacijų gynimą. Drašiai galima teigti, kad jos nebuvo vertos svarstymo, o pretendentams suteiktas daktaro laipsnis mažiausiai avansu. Ne paslaptis, kad į doktorantūras ateina asmenų, kurie kitur nepritapo. O čia juk garantuotas minimalus finansavimas bent ketveriems metams. Jei ir nebus disertacija per tą laiką parengta (arba kitais būdais gauta), juk nereiks gražinti gautų lėšų. Tokia situacija gana dažna. Užtektų paanalizuoti statistiką, kiek asmenų per skirtą laiką nesugebėjo parengti disertacijų. Tiesa, tokia statistika iš esmės neprieinama, o galbūt ir nekaupiama. Su tuo susijusi kita viešai slapta problema – doktorantų selekcija. Nesigilinsiu į smulkmenas, bet tik pasakysiu, kad kai kuriems asmenims tai „aukso kasyklos“. Kodėl apie tai kalbama? Todėl, kad visa tai tiesiogiai veikia šiandieninį universitetinį išsilavinimą.

Kitas aspektas – universitetų skaičius Lietuvoje. Tos diskusijos nerimsta, netgi, sakyčiau, dirbtinai eskaluojamos. Neseniai Kauno technologijos universiteto (KTU) gimnazijos direktorius Bronislovas Burgis prisidėjo prie šių diskusijų pareikšdamas, kad „universitetų rinka Lietuvoje nėra patraukli siekiantiems aukštojo mokslo ir kol mes nesumažinsime universitetų skaičiaus, ji patrauklesnė netaps“ (Delfi.lt, 2011.08.31). Toks teiginys mažiausiai nelogiškas. Universitetinio išsilavinimo kokybę apsprendžia ne universitetų skaičius, ne jų dydis ir ne jų išsidėstymas šalies teritorijoje. Visų pirma tai pačios valstybės rūpinimasis mokslu, kuo aukštesniu jaunimo ir visos visuomenės išsilavinimu, intelektiniu augimu. Dirbtinai „optimizavus“ universitetus niekas nepasikeis. Nebent finansine prasme. Bet nuo kada išsilavinimas nekainuoja ar turėtų būti pigus? Geras išsilavinimas kainuoja labai daug. Ir tiesioginės, ir kitokios investicijos ne visuomet atsiperka. Toks jau dėsningumas nestabiliuose sistemose, koks yra švietimas. Investuoti turime maksimumą, tikėdamiesi minimumo. Žinoma, tai nedera su „oligarchine“ Lietuvos švietimo politikos logika. Prof. V. Daujotis taip pat yra universitetų „optimizavimo“ šalininkas. Bet čia pat jis teigia, kad kokybiškoms studijoms tereikia gerų dėstytojų, gabių studentų ir finansų. Su tuo galima sutikti. Tai tada ir rūpinkimės, kad universitetuose, tegul ir mažuose, dirbtų kuo geriausi dėstytojai, kad jaunimui pasirinkti mokslininko, tyrėjo kelią būtų patrauklu, kad universitetuose vadovaujamas pareigas užimtų ne savi ir lojalūs, o aukščiausios kvalifikacijos asmenys, tegul ir „nepatogūs“ saviesiems. Neseniai teko domėtis Čekijos Hradec Kralove universiteto Chemijos katedros vedėjo rinkimais, nes pastarajame universitete neseniai buvo įkurtas Gamtos mokslų fakultetas. Pretendavo keletas to paties universiteto mokslininkų ir vienas jaunas mokslininkas iš kitos institucijos, tačiau turintis nemažą skaičių tarptautinių aukšto lygio publikacijų. Vedėju tapo pastarasis mokslininkas, nes prioritetas buvo atiduotas mokslininko kvalifikacijai, o ne lojalumui. Taigi čia itin svarbus, sakyčiau, esminis dalykas, nes tinkama universiteto vadyba yra raktas į jo pripažinimą. Deja, Lietuvoje to nėra. Beveik viską lemia visagalės pažintys, neretai ir intrigos. Sudarytos naujosios universitetų tarybos tėra tik demokratijos parodija ir jokių esminių pokyčių neįvyks, nebent dar labiau bus žlugdomas šalies mokslas. Nuolat eskaluojamas universitetų skaičiaus, prastos studijų kokybės ir t. t. klausimas neprisideda prie jų įvaizdžio stiprinimo. Visuomenėje stiprėja nuostata, kad Lietuvos universitetai nieko verti, o užsienyje savaime yra geriau. Tai esminė saviapgaulė ir tokiems procesams turėtų būti priešinama. Valstybei net nežinoma, kiek Lietuvos abiturientų šiais metais išvyko studijuoti svetur. Berods, tokia statistika domisi tik pavieniai asmenys.

Su išsilavinimo kokybe susijusi ir studijų trukmė. Čia irgi neretai nepaisoma sveiko proto logikos, o pasiduodama laukinės konkurencijos įtakai. Žinoma, daug kas tiesiog buvo užprogramuota pačiame Bolonijos procese. Norėta kaip geriau, išėjo kaip visada. Kam studijuoti ketvertą ar penketą metų, jei diplomą galima gauti ir greičiau. Diplomą gal ir galima gauti, bet ne išsilavinimą. Todėl tampa juokinga, kai skirtingi universitetai tas pačias studijas ketina vykdyti kur kas trumpiau, ir ne dėl to, kad tai bus koks nors apčiuopiamas kokybės efektas, o tik tam, kad nugalėtų konkurentą. Primena sovietmetį, kai soclenktynėse svarbu buvo greitai padaryti, o nekokybiškoms prekėms paprasčiausiai buvo priklijuojamas kokybės ženklas. Šią „gerąją patirtį“ sėkmingai tęsia Lietuvos verslininkai, tik dabar užrašai kiek kitokie, pvz., „Be jokių E“, „Ekologiškas produktas“ ir t. t. Švietimo sistemoje juk panašiai. Dabar gi universitetuose skubiai diegiamos kokybės vadybos sistemos, nors nei finansavimas, nei studentų kontingentas iš esmės negerėja. Pamenu, kai vienas garbus kolega apie studijų programos vertinimą labai aiškiai pasakė, jog bus pakviesti „savi“ ekspertai, todėl išvados žinomos iš anksto. Tokie dalykai rodo, kaip nedaug pakito dalies Lietuvos žmonių sąmonė. Anksčiau praktiškai neįmanoma buvo nepacituoti marksizmo klasikų ar partijos veikėjų, o dabar tiesiog nepadoru pradėti straipsnį nepakalbėjus apie kūrybinę, nuolat besimokančią ir t. t. visuomenę. „Kūrybinės visuomenės“ situacija neseniai bandė pasidomėti sostinės meras A. Zuokas (<http://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/naktinis-reidas-vilniaus-girdyklose-dvokas-nesvara-ir-rugsejo-1-oji.d?id=49193906>). Vaizdelis nekoks.

Diplomas – be žinių ir vertybių?!

Kaip jau minėta, išsilavinimo esmė – žinios, gebėjimai ir vertybės. Tinkamas šių trijų dėmenų derinys laiduoja gerą išsilavinimą. Dar daugiau, būtų puiku, jei šis derinys visiškai ar bent iš dalies integruotųsi į išduodamus diplomus. Deja, dar kartą tenka konstatuoti, kad tik į paslaugų teikimą orientuoti ir besiorientuojantys universitetai tokios integracijos niekada negalės laiduoti. Klausite, kodėl? Atsakyti galima gana paprastai. Pirmiausia todėl, kad šiandieniniai Lietuvos universitetai labai nutolę nuo dar XIX amžiuje V. Humbolto išsakytos universalios idėjos, kad universitetai savo veiklą privalo skirti tautos dvasiniam ir moraliniam auklėjimui. Šiandien svarbiausia pinigai, „krepšeliai“ ir t. t. Žinoma, viešai deklaruojama, kad aukštasis išsilavinimas yra visuomenės ir valstybės prioritetas. Praktikoje tai tikrai nėra prioritetas, dar daugiau, aukštasis išsilavinimas negali būti masinis, kad ir kaip to norėtume. Tačiau pastaruoju metu visa Lietuvos aukštojo mokslo sistema pasukta kitu keliu. Kaip teisingai pastebėjo prof. A. Samalavičius, universitetai virsta savitais holdingais, kur viską lemia pinigai (Samalavičius, 2011). Visa tai, anot Samalavičiaus, neliberalios politikos padariniai. Galima tik pridurti, kad kai kurių veiksmų net neįmanoma įvilkti į jokios politikos rūbą, nes jie sunkiai suvokiami sveiku protu.

Taigi tarptautiniu mastu daugiau ar mažiau sutariama, kad dabartinė visuomenė nėra tinkamai pasirengusi XXI amžiaus iššūkiams. „Greitdiplomis“ iš esmės negarantuoja nieko – nei individualaus, nei visuomenės progreso. Universitetai, besiorientuojantys tik į „greitdiplomų“ išdavimą, pasmerkti. Dar baisiau, kai į tokią būklę juos stumia pati valstybė. Lietuvos universitetai jau tapo viešosiomis įstaigomis. Iki UAB-ų visai nebetoli.

Išsilavinimas – ne žaidimas

Per visą laikotarpį po 1990-ųjų Lietuvos švietime vyko įvairiausių pokyčių. Žinoma, dalis jų neišvengiami ir laiko sąlygoti, be to, ir būtini. Kur kas didesnė dalis – neapgalvoti ir visai nereikalingi eksperimentai. Pasekmės gana liūdnos. Nugalėtos, moraliai ir intelektualiai sugriautas Lietuvos kaimas, ištuštėjusios mokyklos, beraščiai, apleisti ir socialiai atskirti vaikai. Ugdymas 20 metų buvo verčiamas iš esmės žaidimu, kuris pridengtas mistinėmis frazėmis, tokiomis, kaip harmoningas visapusiškos asmenybės ugdymas, besimokančios visuomenės kūrimas ir pan. Beje, kažkodėl neteko girdėti apie atsakingą visuomenę. Išsilavinęs žmogus pirmiausia atsakingas ir jautrus kitiems. Išsilavinimas tik asmeniniam naudojimui nėra išsilavinimas. Tokių „išsilavinusių savimylų“ šiandien gana daug, o kas iš to „vargo bitėms“ – nei šilta, nei šalta. O juk, būkime atviri, net akademinėse bendruomenėse vyrauja „išdūrinėjimo“ logika, intrigos ir apgaulės. Apie atjautą, savipagalbą pamirškime. Bendruomeniškumas tik graži iliuzija. Kad tai tiesa, byloja nesena publikacija Delfi portale „Profesorius pasiuntė į universitetą seklius“ (Delfi.lt, 2011 rugsėjo 2 d.). Jau vien aprašyta situacija yra diagnozė akademinėi bendruomenei. Neįmanoma manote, kad panašių situacijų nėra kitose akademinėse bendruomenėse? O juk visa tai stebi ir patiria mūsų jaunimas, jis mokosi ir kaupia patirtį ateičiai.

Žinios, elementarūs gebėjimai ir vertybės tapo kone atgyvena, itin senamadišku dalyku. Ir priešingai, samprata, kad mokymasis ar studijos yra rimta, sunki ir daug pastangų bei atsakomybės reikalaujanti veikla, nuolat buvo stumiami iš apyvartos. Šios sampratos besilaikantys žmonės tampa „dinozaurai“, pasmerkti greitai išnykti. Todėl itin sparčiai „žaidybinės technologijos“ perkeliama ir į aukštojo mokslo sritį. Žaisti galima bet kada ir bet kaip, o jei nepatinka, galima ir žaidimo taisykles pakeisti. Žinoma, čia kalbu su tam tikra hiperbolizacijos doze, tačiau tiesos, manau, daug. Išsilavinimas, ir ypač aukštasis, neįgyjamas žaidimu. Ir tai ne žaidimas.

Jei jau sutinkame, kad gyvename XXI amžiaus informacinėje visuomenėje, vadinasi, būtent žinios ir žinojimas tampa tikruoju tokios visuomenės pamatu. Tiesa, informacinė visuomenė reikalauja nuolatinio jos narių tobulinimosi, kvalifikacijos kėlimo ir pan. Tačiau tai nepaneigia žinių ir žinojimo esmės. Pastaraisiais metais pasaulis skaičiuoja daugiau kaip 100 mln. asmenų, kurie dalyvauja elektroninio mokymosi programose. Šis skaičius nuolat auga. Ar galima teigti, kad neberekia žinių ir fundamentalaus išsilavinimo? Tikriausiai ne. Neseniai Didžiosios Britanijos kompanija e-Skills (<http://www.e-skills.com/>) atlikusi tyrimus nustatė, kad daugiau nei pusė šalies IT specialistų neturi reikiamos profesinės kvalifikacijos ir negali susidoroti su keliamais uždaviniais kasdienėje veikloje. Akivaizdu, kad būtinas nuoseklus, sistemingas mokymasis ir mokymas, tobulėjimas. Geras išsilavinimas šiandien pirmiausia reiškia netipinį, nestandartinį mąstymą, aukštą kūrybiškumą ir proto lankstumą. Pateiksiu tik vieną pavyzdį. JAV Masačiūsetso technologijos institutas yra pradėjęs specialią programą, kurios esmė studijų kursų perkėlimas į virtualiąją erdvę su visiškai laisva prieiga visiems. Per maždaug 10 metų laikotarpį numatoma perkelti daugiau kaip 2000 įvairių studijų programų ir kursų. Instituto specialistų skaičiavimu, tokia programa pareikalaus daugiau nei 100 mln. dolerių. Čia įdomus kitas dalykas, kad instituto vadovybė laikosi pozicijos, jog tokios galimybės turi būti nemokamos visiems pageidaujantiems, ji akivaizdžiai oponuoja vadinamajai aukštojo mokslo privatizavimo politikai, kur viskas tik perkama. Minėtas institutas yra pirmasis tarptautiniame reitinge (<http://www.webometrics.info/top12000.asp>).

Taigi išsilavinimas – ne žaidimas, o universitetai – ne „smėlio dėžės“. Deja, susidaro įspūdis, kad „smėlio dėžių“ daugėja, norinčių jose „žaisti“ gausėja. Išmokyti mus gali kiti, o

išsilavinti galime tik patys. Išsilavinęs žmogus – save pažįstantis, savarankiškas ir savarankiškai apsisprendžiantis žmogus. Išsilavinusi tauta – save pažįstanti, savarankiška ir savarankiškai apsisprendžianti tauta. Siekime to visi kartu.

Literatūra

Burgis B. (2011). Universitetų rinka nebus patraukli nesumažinus 3 kartus jų skaičiaus. Delfi.lt. Prieiga internete: <http://www.delfi.lt/news/daily/education/bburgis-universitetu-rinka-nebus-patraukli-nesumazinus-3-kartus-ju-skaiciaus.d?id=49127234>

Lamanauskas V. (2010). Profesorių gausėjimo metas. *Švietimas: politika, vadyba, kokybė / Education Policy, Management and Quality*, Nr. 1(4), p. 4–9.

Lašas A. (2011). Ministras pervertino Lietuvos dėstytojus. Delfi.lt, 2011 liepos 18 d. Prieiga internete: <http://www.delfi.lt/news/ringas/lit/alasas-ministras-pervertino-lietuvos-destytojus.d?id=47634773>

Samalavičius A. (2011). Apie globalizuoto aukštojo mokslo paradoksus. *Šiaulių universiteto laikraštis*, Nr. 4 (2026), 2011-04-21, p. 2.

Summary

“McDONALDIZED” EDUCATION: IN A FAST, CHEAP AND EASY WAY, BUT INEFFECTIVELY

Vincentas Lamanauskas

University of Siauliai, Lithuania

We live in such time period when there is a wish to get everything quickly and desirably for free. And, the quicker, the better. This applies to education as well. In fact, it is depreciated. Often it is said, that education does not add wisdom. There is some truth in this statement. If we speak about pseudo education acquired in any way and anywhere, then yes. However, a good, proper education is the outcome of rationality. These are related things, determining each other. It is thought, that today everything is rapidly changing, it is impossible, and there is no need of fundamental “life-long” education. This is an illusion, which does not let us see the essence. And a lot do not want and are incapable to see it. Like the house which can’t stand without good foundation, human’s good life is impossible without good education. The same can be said about society as a whole. Educated society is a warrant of state’s prosperity. Knowledge, abilities, values is, indeed, the true foundation of good education. A proper combination of these three components guarantees good education. Moreover, it would be nice if this component would entirely become integrated into given diplomas. Unfortunately, it has to be stated once again, that universities oriented or being oriented only to providing service will never be able to guarantee such integration.

Thus, more or less it is agreed on an international level, that our contemporary society is not properly ready for the challenges of the 21st century. “A quick diploma” does not guarantee anything, in fact – neither individual nor society progress. Universities, being oriented only to giving “quick diplomas” are condemned.

Education is not a game and universities are not “sandpits”. Unfortunately, it makes an impression that the number of “sandpits” is increasing, and wishing to play in them are getting more and more. We can be taught by others, but we can get educated only ourselves. An educated man is

an independent man, knowing himself and making his own decisions. An educated nation is a nation knowing itself, independent and making its own decisions independently.

Key words: *educated people, education policy, educated nation, university education system.*

Received 22 July 2011; accepted 29 August 2011

Vincentas Lamanauskas

Professor, Natural Science Education Research Centre, Siauliai University,

P.Visinskio Street 25, LT-76351 Siauliai, Lithuania

E-mail: v.lamanauskas@ef.su.lt

Website: <http://www.lamanauskas.projektas.lt/>